

Č Primeri preverjanja

Neža Cigüt

Primeri preverjanja v 7. razredu ob neznanem besedilu (npr. po sklopu: Otrok – podobo na ogled postavi)

Učiteljeve beležke/opombe

Cilje učnega sklopa učitelj preverja/ocenjuje ob neznanem/neobravnanim besedilu v šoli. Pri tem si lahko pomaga z vzorci preverjanj (npr. Rokusova zbirka Reši me – rešim te), z neobravnanimi odlomki v berilih, poišče relevantne odlomke v literaturi. Relevantno v tem pomenu, da odlomki niso prelahki ali prezahtevni za učence in da omogočajo interpretacijo, doživljanje literature v tolikšni meri, da se da iz njih izpeljati – preveriti/oceniti cilje (funkcionalne in izobraževalne ter zadostiti standardom) določenega sklopa ali celostno: cilje 7. razreda pri branju umetnostnih besedil. Kadar gre zgolj za določene sklope, je pri izbiri odlomka vredno upoštevati tisto merilo, ki je bilo v ospredju načrtovanja učnega sklopa: npr. zvrst/vrsto literarnega besedila, temo besedila, časovno obdobje (op. ob preverjanju tematike otroštva/odraščanja bomo vzeli neznano besedilo s tako tematiko).

Dave Pelzer: *Izgubljeni fant* (Učila 1998, str. 28–29)

- 1 Nekaj minut kasneje vrata pisarne zaškripajo. Iz nje stopi oče in se rokuje s policistom. Ta se mi približa. Skloni se k meni. »David, je le majhen nesporazum. Oče mi je povedal, da si se razburil, ker ti mati ni dovolila voziti tvojega kolesa. Zaradi česa takega ti ni bilo treba bežati od doma. Torej pojdi zdaj z očetom domov in z materjo to uredita. Tvoj oče pravi, da je zbolela od skrbi zate.« Potem spremeni ton in upre prst vame. »In tega nikoli več ne naredi starše. Upam, da te je izučilo. Tam zunaj je lahko kar precej grozno, kaj?« me vpraša, medtem ko kaže ven iz zgradbe.
- 2 Pred policistom stojim v popolni neveri. Ne morem verjeti temu, kar slišim. Voziti kolo? Niti nimam ga! Še nikoli ga nisem vozil. Rad bi se obrnil, da bi videl, ali ne govori morda kakšnemu drugemu fantu. Od zadaj me gleda oče. Njegove oči so prazne. Zavem se, da je to le ena materinih zavajajočih zgodb. Deluje.
- 3 »In, David,« pribije policist, »spoštuj in ubogaj starše. Ne veš, kako srečen si lahko.«
- 4 V mislih se mi zamegli. V glavi se mi samo kar naprej vrti, »kako srečen si ... kako srečen si ...« Ko oče zaloputne vrata na voznikovi strani karavana, se stresem. Preden se nagne k meni, globoko izdihne. »Sveti Jezus Kristus, David!« začne, ko obrne zganjajoč in pritisne na stopalko za plin. »Kaj za vraga, si si mislil? Ali se ti sploh sanja, kaj si naredil? Ali veš, kaj je tvoja mati prestala zaradi tebe?«
- 5 Sunkovito se obrnem proti njemu. Kaj je prestala ona? Kaj pa jaz? Ali ni nikomur mar zame? Toda ..., si rečem, mogoče se je zlomila. Mogoče jo res skrbi zame. Ali je mogoče, da se zaveda, da je šla predaleč? Za trenutek si jo lahko predstavljam, kako hlipa v očetovem objemu, sprašujoč se, kje sem, ali sem živ. Potem lahko vidim mojo mamico, kako objokana priteče, me polna ljubezni objame in pokrije s poljubi, po obrazu pa se trkljajo solze. Skorajda jo slišim reči tri najpomembnejše besede, ki si jih želim slišati. In pripravljen sem reči pet najpomembnejših besed: Tudi jaz te imam rad!
- 6 »David!« me oče zgrabi za roko. Skočim pokonci in udarim z glavo ob streho avtomobila. »Ali se ti sploh sanja, kaj je počela tvoja mati? Niti trenutka miru nimam v tej hiši. Za voljo Kriščevo, cel vrage je bil, kar si odšel. Jezus, ali se ne moreš izogniti težavam? Ali ne moreš poskusiti, da bi bila zadovoljna? Samo umakni se ji s poti in naredi vse, kar hoče. Ali lahko to narediš? Ali lahko to narediš zame? No?« vpije oče tako na glas, da čutim, kako mi zamrgoli po koži.
- 7 Počasi priklimam. Ne upam si spustiti glasu, čeprav v sebi jočem. Vem, da sem kriv, kot vedno sem vsega kriv. Obrnem se k očetu in kimam. Stegnil je roko, da bi me pobožal po glavi.
- 8 »V redu,« reče z nežnim glasom, »v redu, Tiger moj. Zdaj pojdiva domov.«
- 9 Ko vozi po istih ulicah, po katerih sem hodil pred urami, sedim čisto na strani avtomobila in se naslanjam na vrata: počutim se kakor ujeta žival, ki si hoče izpraskati pot skozi šipo. Bliže ko prihajava k hiši, bolj čutim, kako v notranjosti trepetam. Moral bi na stranišče. Dom, si rečem. Strmim v svoje roke. Prsti se mi tresejo od strahu. Vem, da bom v nekaj trenutkih tam, kjer se je vse začelo. V celoti se ni nič spremenilo in vem, da se tudi ne bo. Želim si, da bi bil kdo drug, kdor koli, samo ne jaz.

1. Kdo pripoveduje zgodbo? _____

	1
--	---

2. Ali sta pripovedovalec in avtor ena in ista oseba? Utemelji svojo izbiro.

	2
--	---

DA, ker _____

NE, ker _____

3. Razberi iz odlomka kraja dogajanja. Napiši ju na črto.

	1
--	---

4. a) Katere književne osebe ni več na drugem prizorišču? Izberi pravilni odgovor.

	1
--	---

A enega izmed staršev

B otroka

C uradne osebe.

b) Podčrtaj, kar je prav!

Ta književna oseba je GLAVNA KNJIŽEVNA OSEBA/STRANSKA KNJIŽEVNA OSEBA.

5. Odlomek pripovedi je iz romana Dava Pelzerja IZGUBLJENI FANT. Sklepaj na podlagi pre-

	1
--	---

branega in obkroži pravilni odgovor.

Tematika dela

A) so dogodivščine pogumnih mladostnikov.

B) je brezskrbno odraščanje otrok.

C) je težavna mladost.

Č) je urejeno družinsko življenje.

6. »Zavem se, da je to le ena materinih zavajajočih zgodb.« Na kratko opiši, kaj je njena zavaja-

	4
--	---

joča zgodba, koga je želela prepričati z njo in ali je bila pri tem uspešna.

- 4 7. a) V Davidovi in očetovi glavi so se ob vračanju domov izmenjavala različna občutja. Poveži jih s povedmi/deli povedi, ki so bile izrečene. V okvirček napiši še ime osebe, ki jo je izgovorila.

A vdanost v usodo

C jeza

D strah pred neznanim

B upanje

Č starševska ljubezen/nežnost

_____ Kaj za vraga, si si mislil?

_____ Počasi prikimam.

_____ Potem lahko vidim mojo mamico, kako objokana priteče.

_____ ... v redu, Tiger moj.

- 2 b) Izpiši iz devetega odstavka eno poved, ki neposredno kaže na zunanji telesni odziv fanta kot posledico bojazni pred domom.

- 3 8. Primerjaj 5. in 9. odstavek odlomka in zapiši, kakšen je Davidov odnos do družine, doma. V primerjavi izrazi, kdo v družini je tisti, zaradi katerega deček tako čuti. Zapiši dve povedi.

- 4 9. Pomagaj si z besedilom in razloži, kaj pomeni

a) upreti prst v koga _____

b) počutiti se kakor ujeta žival _____

c) njegove oči so prazne _____

č) Dopolni! Razlagal sem besede s _____ pomenom.

- 5 10. Na podlagi šestega odstavka označi očeta: kako se počuti v družini in kaj želi od sina. Povej, ali po tvoje prav ravna, in pojasni svoje razmišljanje.

- 2 11. Navedi eno besedilo, ki se ukvarja z isto snovjo kot pripoved Izgubljeni fant. Pripiši še avtorja tega besedila.

Naslov: _____

Avtor: _____

Rešitve

1. David.
2. Ne, pripovedovalec je prvoosebni (glavna književna oseba), avtor pa Dave Pelzer.
3. policijska pisarna/avtomobil
4. a) C
b) STRANSKA KNJIŽEVNA OSEBA
5. C
6. Na primer:
Mati se je zlagala, da je David zbežal od doma zaradi tega, ker mu ni dovolila voziti kolesa. (On pa sploh ni vozil kolesa, ker ga ni imel.) Zaradi tega je vsa iz sebe. S tem je želela prek očeta prepričati policiste. Njena namera je uspela – uradnik je verjel očetu.

Za vsebinsko pravilnost: 3 točke (zgodba s kolesom/vpliv na policista/uspešnost).
Za pravopisno pravilnost (dve napaki ali manj) dodamo še 1 točko.
7. a) C oče
A David
B David
Č oče
b) *Prsti se mi tresejo od strahu.*
8. Na primer:
V obeh odstavkih je izpostavljen odnos do matere, zaradi njene grobosti se je David boji. Če v 5. odstavku še upa, da bi ga lahko imela rada, ga je v 9. zelo strah vrnitve domov.

2 točki za vsebinske elemente (odnos do matere/strah), 1 točko za pravopisno pravilnost (če sta dve napaki ali manj).
9. a) Groziti nekomu/ukazati mu kaj ipd.
b) počutiti se neprijetno/nelagodno/slabo ipd.
c) bil je žalosten/obupan ipd.
č) prenesenim
10. Po smislu: Oče ni kos situaciji v družini – je šibkejši od matere in se ji ne more upreti. Zato si želi le miru. Od sina zahteva, da se tudi sam prilagaja materi, se ji izogiba in jo brezpogojno uboga. Dodano učenčevo mnenje z utemeljitvijo.
Za vsebinske elemente 4 t, 1 t prištejemo za pravopisno pravilnost (tri napake ali manj).
11. Po smislu – upoštevamo vsa besedila z motivi težkega življenja otrok.